

”There was a man and a woman / In the way”

Heteroseksuaalisen parisuhteen epätasapainot ja sukupuolittuneet valta-asetelmat Mina
Loyn runossa ”Songs to Joannes” (1917)

Aino Kuusinen

Kandidaatintutkielma

Kirjallisuustieteen tutkinto-ohjelma, yleinen kirjallisuustiede

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Maaliskuu 2026

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Kandidaatintutkielma

Kirjallisuustieteen tutkinto-ohjelma, yleinen kirjallisuustiede

Aino Kuusinen

”There was a man and a woman / In the way”: Heteroseksuaalisen parisuhteen epätasapainot ja sukupuolittuneet valta-asetelmat Mina Loyn runossa ”Songs to Joannes” (1917)

Sivumäärät: 30

Tässä tutkielmassa käsittelen modernistiseen periodiin paikantuvaa Mina Loyn pitkää runoa ”Songs to Joannes” sen esittämien heteroseksuaalisen parisuhteen epätasapainojen ja sukupuolittuneiden asetelmien näkökulmasta. Tarkastelen, kuinka runo niin rakenteen, kielen kuin sisällöllisen antinsa puitteissa ilmentää sukupuolittuneita hierarkioita, jotka vaikuttavat runon puhujan tapaan käsitellä kokemuksiaan. Osoitan, kuinka suhteen sukupuolihierarkia lävistää runon monella eri tasolla.

Tutkin erityisesti runon kieltä dekonstruktivisen ja feministisen kirjallisuudentutkimuksen näkökulmasta, ja kokonaisuudessaan hyödynnän runsaasti jo aiemmin tehtyä tutkimusta kyseiseen runoon liittyen. Mina Loy -tutkimus on vuosikymmenten saatossa runsastunut, ja tutkielmani pyrkii ottamaan huomioon sen kokonaisuudessaan. Tekijään ja runoon kohdistuvassa lähdeaineistossa kartoitan myös Loyn ristiriitaista perintöä feminismin suhteen, sillä tekijän arvomaailma limittyy usein tuotantoon keskittyvässä tutkimuksessa.

Tuon tutkielmassani esille havaintoja muun muassa liittyen runon hyödyntämiin sensuuriin katkoviivoihin, hierarkkisesti rakentuvan kielen painoarvoon sanastossa sekä moninaisiin tapoihin kuvata seksuaalista kanssakäymistä. Tuloksissani ilmenee runon itsetietoisuus sen kirjoitusajankohtana vallinneista seksuaalipoliittisista ja -kulttuurisista asenteista sekä puhujan voimakas epätyytyttymisen kokemus. Lisäksi havaitsen, kuinka runon puhuja suuntaa eksplisiittisesti katseensa tuleviin sukupolviin todetessaan oman tilanteensa mahdottomuuden sen epätasapainojen ja valta-asetelmien vuoksi. Osoitan, kuinka subjektiivisesta ja fragmentaarista näkökulmasta ilmaistu runo paljastaa suhteen epäonnisuuden niin yksityisellä, kulttuurisella kuin poliittiselläkin tasolla.

Runoa on tutkittu vuosikymmenten saatossa paljon, mutta jatkotutkimukselle on edelleen sijaa. Jatkossa Loyn runoa ”Songs to Joannes” olisi hedelmällistä tutkia esimerkiksi lukija- ja reseptiotutkimuksen näkökulmasta. Runon sisällön ollessa avoimen seksuaalista, mikä oli julkaisuajankohtanaan hyvin epäkonventionaalista, olisi mielekästä tutkia runon vastaanottoa eri aikakausina ja erilaisten lukijakuntien kautta. Lisäksi olisi hyödyllistä pohtia tekijän oman arvomaailman ja muiden tekstien sisällä tehtyjen väitteiden vaikutusta ”Songs to Joannes” -runon erilaisiin tulkintoihin.

Avainsanat: Mina Loy, ”Songs to Joannes”, seksuaalisuus, modernismi, feminismi, dekonstruktio, lyriikantutkimus

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Lähtökohdat ja tutkimuskysymykset	4
1.2	Mina Loy, Loy-tutkimus ja feminismi	5
2	Runon rakenne ja kieli: itsesensuuria ja hierarkioita	9
2.1	Modernistinen kollaasimaisuus ja katkoviivat	9
2.2	Hierarkkisesti rakentuva kieli	12
3	Runon seksuaalinen sisältö ja tematiikka: epätydyttävää seksiä ja haave paremmasta tulevasta	18
3.1	Seksi ja identiteetit konfliktissa	18
3.2	Lisääntymisen toive ja puhujan suhde omaan kehoonsa	23
4	Lopuksi	26
5	Lähteet	28

1 Johdanto

1.1 Lähtökohdat ja tutkimuskysymykset

Mina Loyn ”Songs to Joannes”¹ (1917) on historiallisesta näkökulmasta samaan aikaan sekä tärkeä ja arvostettu että unohdettu ja sivuutettu modernistinen runo. Modernistisen periodin kanonisoinnissa Loy peittyi helposti aikakautta historiallisesti määrittelevien koulukuntien ja avantgardististen ryhmien alle; paremmin tunnetut runoilijat kuten Ezra Pound, T.S. Eliot ja Gertrude Stein kuitenkin ylistivät Loyn tuotantoa, ja mainitsivat hänet merkittäväksi innoittajaksi omissa tuotannoissaan (Conover 1996, XII). Toisaalta Loyn taiteellinen tuotanto sekä identiteetti² välttelee määritelmiä ja lokeroitumista: ”[...] she was the binarian’s nightmare” (Conover 1996, XIII) – kaanonin ulkopuolelle jääminen on siis Loyn imagoon sopivaa. Vuosikymmenten kuluessa Loyn tuotanto on herättänyt uutta kiinnostusta etenkin modernismiin ja feminismiin keskittyvässä kirjallisuustutkimuksessa – Suomessa aikaisempaa tutkimusta ei ole vielä tehty. Loyn runouteen vaikuttavat vahvasti hänen ristiriitaiset yhteytensä futurismiin, sekä ”*lexophilia*”: rakkaus sanoja ja niiden sisältämiä arvoituksia kohtaan. Nämä piirteet tekevät Loyn tuotannosta varsin ainutlaatuisen, sekä tuo siihen tietynlaista tulkinnallista ”vaikeutta”. (Conover 1996, XIX).

”Songs to Joannes” on kolmestakymmenestäneljästä osiosta koostuva kollaasimainen, pitkä runo. Osioden selvä erottelu antaa ensivaikutelman niiden erillisyydestä, mutta ”Songs to Joannes” on yksi, kokonainen pitkä runo – se on kokoelma puhujan rakastajalleen ja sitä ympäröivälle todellisuudelle ”laulamia” lauluja³. Runon muodostamaa kokonaisuutta voi kuvailla syklinä (Galvin 1999, 71), joka tekee epäkronologisen katsauksen puhujan suhteeseen liittyviin ajatuksiin. Runon keskiössä on epäonnistunut rakkaus, jonka tosimaailmalliset juuret juontavat tekijän suhteeseen futuristi Giovanni Papinin kanssa⁴. Loyn muun lyyrisen tuotannon tavoin runo setvii välejänsä seksuaalisuuteen ja sen rajoittuneeseen

¹ =SJ

² Erityisesti Loyn kansalaisuus ja maantieteellinen paikantuminen on hankalaa määritellä. Loy syntyi englantilais-unkarinjuutalaiseen perheeseen, vietti nuoruutensa Englannissa ja elämänsä aikana asui Ranskassa, Italiassa sekä Yhdysvalloissa, jonne asettui vuonna 1916. Tavallisesti Loy määritellään amerikkalaiseksi runoilijaksi, mutta itse kuvailisin hänet monikulttuuriseksi kosmopoliitiksi.

³ Käytän itse tutkielmani aikana laulu-sanan sijaan sanaa ”osio” kuvaamaan näitä runon sisäisiä jaotteluja.

⁴ *The Lost Lunar Baedeker* -teoksen huomautuksissa teoksen toimittanut Conover kirjoittaa: ”In imaginative terms Joannes is probably a figure collaged out of ML’s failed relationships with several male lovers. In biographical terms he is most closely patterned after one— GP (“Joannes” translates to “Giovanni” in Italian)” (193). Tämä biografinen käsitys on melko vakiintunut tutkijoiden keskuudessa.

kulttuuriin. ”Songs to Joannes” käsittelee kokeellisilla ja modernistisilla keinoilla lyyrisen kollaasin muodossa seksuaalisuuden epätasa-arvoisuuden vaikutusta naissubjektin kokemukseen rakkaussuhteessa.

Tutkielmassani tarkastelen runon ”Songs to Joannes” tapoja käsitellä heteroseksuaalisen parisuhteen sukupuolittuneesti ongelmallisia valta-asetelmia ja niiden aiheuttamia epätasapainoja. Lähestyn tutkimuskysymystäni erityisesti kielen ja sen hierarkkisten rakenteiden ja käyttötapojen näkökulmasta: Loy hyödyntää runossaan monipuolisesti hyvin erilaisia tapoja kuvata seksiä ja sitä ympäröivää todellisuutta. Alati muotoaan muuttava kieli ja rakenne konstruoi kattavan kritiikin heteroseksuaalisesta rakkaudesta: runo onnistuu syklinsä aikana kritisoimaan niin konservatiivisiin ja mieskeskeisiin arvoihin perustuvia rakenteita kuin myös vapaan rakkauden ajatusta, joka on aikalaiskontekstissa mahdollista ainoastaan suhteen miehelle osapuolelle. Vapaa rakkaus (engl. *free love*) tarkoittaa tutkimukseni kontekstissa 1800-luvun loppupuolella herännyttä ajatusmaailmaa, joka pyrki vapauttamaan seksuaalisen aktiivisuuden toteuttamisen avioliittoinstituution ulkopuolella sekä naisille että miehille (Hayden 1977, 1–3).

Epäonnista rakkaussuhdetta kuvaavan runon sanoma on luentani mukaan se, kuinka ristiriitaisia ja epäpäteviä runon aikana vallinneet arvot, kieli ja toimintamenetelmät ovat seksuaalisuuden ja sukupuoliroolien suhteen olleet. Lisäksi tutkimuksessani korostuu runon puhujan kokema positiivinen suhtautuminen omaan kehoonsa ja sen itsenäiseen elinvoimaan – puhuja ei vastusta omaa naiskehoaan, vaan sitä kohtaan kohdistuneita alistavia voimia. Tutkielmani keskustelee usean jo aiemmin tehdyn Loy-tutkimuksen kanssa ja pyrkii täydentämään ”Songs to Joannes” -runon moninaisia tulkinnallisten näkökulmien mahdollisuuksia.

1.2 Mina Loy, Loy-tutkimus ja feminismi

Tutkielmani tarkastelee Loyn runoa feministisen kirjallisuustutkimuksen näkökulmasta, joten on läpinäkyvyyden vuoksi hyvä tiedostaa Loyn sekä Loy-tutkimuksen ristiriitainen suhde feminismiin ja sen historiaan. Mina Loy on tunnettu myös teksteistään ”Aphorisms on Futurism⁵” (1914) ja ”Feminist Manifesto” (1914), jotka ajallisesti sijoittuvat hänen

⁵ Sanojen alleviivaukset kuuluvat Loyn alkuperäiseen tekstinasetteluun. Käytän kandidaatintutkielmassani Loyn tekstinasettelua mahdollisimman tarkasti, sillä valinnat ovat tietoisia ja merkityksellisiä.

futuristiseen periodiinsa, jolloin Loy oli tiiviisti tekemisissä italialaisten futuristien kanssa. ”Feminist Manifesto” hyödyntää aggressiivista, futuristista tyyliä feministisessä argumentoinnissaan seksuaalisen vapauden ja siihen liittyvän hierarkkisen kategorisoinnin tuhoamisen puolesta – manifesti on tutkijoiden joukossa selkeästi hankaluuksia tuottava teksti. ”Songs to Joannes” -runoa ja manifestia luetaan usein rinnakkain, ja esimerkiksi Natasha Lusty (2008, 256). kuvaa runoa manifestin ”lisäyksenä” (engl. *addendum*) tai sen ongelmallisen argumentoinnin vastavalottajana. Tulen tutkielmani aikana pienissä määrin viittaamaan manifestiin.

Loy mainitsee manifestissaan naisiin liitettävän ”the mistress & the mother” (LLB⁶, 154) -erottelun, joka nykypäivänä ymmärretään ”Madonna-huora-kompleksina”. Jaottelun ajatuksena on, että nainen on luonnoltaan joko seksuaalisesti aktiivinen, vapautunut ”huora”, tai äidillinen, puhdas ja hoivaava. (Hertler et. al. 2024, 372⁷). Tällaiset kategoriat Loy kehottaakin totaalisesti tuhoamaan: ”NO scratching on the surface of the rubbish heap of tradition, will bring about Reform, the only method is Absolute Demolition” (LLB, 153). Manifestia tarkasteltaessa on myös huomattavaa se, kuinka sitä ei laajalti julkaistu Loyn elämän aikana (Hobbs 2024, 336); kyseinen manifesti ei siis ole julkinen julistus, vaan ennemmin biografinen katsaus Loyn ”yksityiseen” feminismiin (Hobbs 2024 [Loy kirjeessään Mabel Dodgelle, 1914]).

Loyn manifesti argumentoi, kuinka naiseuteen liittyvät seksuaaliset dikotomiat on ”tuhottava” ja kuinka feministinen muutos tapahtuu muuten kuin suffragettien ehdottaman neuvottelun avulla (Lusty, 254). Loy kirjoittaa:

The first illusion it is to your interest to demolish is the division of women into two classes the mistress, & the mother every wellbalanced & developed woman knows that is not true, Nature has endowed the complete woman with a faculty for expressing herself through all her functions – there are no restrictions the woman who is so incompletely evolved as to be un-self-conscious in sex, will prove a restrictive influence on the temperamental expansion of the next generation [...] (LLB, 1914, 154).

⁶ Roger. L. Conoverin toimittama, Mina Loyn runokokoelma *The Lost Lunar Baedeker*.

⁷ Tarkka sitaatti: ”The baroque mind of Sigmund Freud, [...] described the *Madonna-Whore complex*, wherein males dichotomize female sexuality into extremes of virtue and vice. Freud described the Madonna-Whore complex as a “splitting of the tender and the sensual dimension of sexuality.”” Ilmaisen käsitteen määritelmän lauseessa enemmän Loyn sanoja mukailten.

Tämä katkelma Loyn manifestista osoittaa kirjoittajan tietoisuuden kielen ja sen tuottaman kulttuurin sukupuolittuneesta hierarkkisuudesta, joka hajottaa naisen erillisiin, mahdottomiin kategorioihin. Loy yhdistää nämä kategoriat siveyskulttuuriin, joka arvottaa neitseellisyttä ja passiivista äitiyttä – etsiessään ratkaisuja näille ongelmille Loy kääntyy futuristisen hyperbolan ilmaisulliseen muotoon (Kouidis 1980, 253–54), joka nykypäivän valossa on feministisen ajattelun kannalta ongelmallista. Loy ehdottaa neitsyyden⁸ kirurgista poistattamista, joka poistaisi siveysvaatimusten biologisen pohjan: ”the unconditional surgical destruction of virginity through-out the female population at puberty –” (LLB, 154–55). Ehdotus taistelee fyysisen koskemattomuuden ajatusta vastaan ja käytännössä tarkoittaisi samanlaista traumaattista kajoamista nuorten tyttöjen kehoihin, kuin tosimaailmassa käytössä olevat, vastakkaiset keinot varmistaa ja säilyttää neitsyys⁹.

Ennen ongelmallista argumenttiaan kirurgisen kajoamisen puolesta Loy kuitenkin kirjoittaa: ”the first & greatest sacrifice you have to make is of your ‘virtue’. The fictitious value of woman as identified with her physical purity – is too easy a stand-by [...]” (LLB, 154–55). Pohjimmiltaan manifesti argumentoi naisellisen hyveellisyyden vaatimuksen hylkäämisen puolesta, joka estää naista kokemasta esimerkiksi seksuaalista nautintoa sekä laajemmin kokonaisvaltaista autonomiaa. Loy tiedostaa mieheyden ja naiseuden välisen konfliktin, joka hänen mukaansa ratkeaa ainoastaan seksuaalisessa kanssakäymisessä (LLB, 154) – tämä ideaali ei voi kuitenkaan toteutua manifestin kirjoittamisajankohdan vallitsemassa, sukupuolittuneessa siveyskulttuurissa. Juuri tämä konflikti vaikuttaa olevan runon ”Songs to Joannes” keskiössä, jossa runon puhuja kamppailee individualiteetin säilyttämisen ja eroottiselle rakkaudelle antautumisen välillä.

Tutkielmassani tulee myös ilmi ”Songs to Joannes” -runossa aistittava optimistinen suhtautuminen lisääntymiseen sekä äitiyteen. Tämä aspekti on kuitenkin tulkinnallisesti ristiriitainen ja heijastaa Loyn omaa äitiyteen liittyvää arvomaailmaa, joka saavuttaa juuri ”Feminist Manifesto” -tekstissä eugenistisia ulottuvuuksia: ”Every woman has a right to maternity – Every woman of superior intelligence should realize her race-responsibility, in producing children in adequate proportion to the unfit or degenerate members of her sex –” (LLB, 155). ”Songs to Joannes” -runoa voidaan monista eri näkökulmista tulkita feministisen

⁸ Sana ’neitsyys’ viittaa tässä kontekstissa immenkalvoon, jonka on virheellisesti uskottu, ja uskotaan edelleen, puhkeavan ensimmäisen yhdynnän aikana. Kyseessä on kulttuurinen väärinkäsitys, jolla ei ole biologista todennusta.

⁹ Kts. alaviite 3.

manifestin väitteiden kautta. Näitä kahta tekstiä yhdistää temaattisesti seksuaalisuus ja siihen liittyvät sukupuolittuneet uskomukset, ja tutkijat ovat usein lukeneet niitä täten rinnakkain. Tutkielmani keskiössä on “Songs to Joannes” -runo ja hyödynnän manifestia tulkinnan tukena, mutta vältän näiden tekstien rinnakkaisen luennan biografistista näkökulmaa.

Lusty kirjoittaa artikkelissaan: ”Loy is clearly committed to women’s right to autonomous sexual expression, yet her poem does not entirely escape the rhetoric of danger associated with women’s sexual autonomy – though for Loy these dangers are psychological rather than physical” (2008, 257). Argumentoidessani “Songs to Joannes” -runon seksuaalisen sanoman tarjoamasta tiedosta, pyrin myös ottamaan huomioon aiemman tutkimuksen tuoman ymmärryksen Loysta ainutlaatuisesti – ja toisinaan hyvin ongelmallisesti – paikantuneena historiallisena taiteilijana.

Tarkastelen käsittelyluvussa 2 runon rakennetta, tyyliä ja sanastoa muun muassa runon hyödyntämien katkoviivojen sekä hierarkkisesti rakentuvan kielen näkökulmasta. Osoitan runon käyttävän näitä keinoja tietoisesti ja niitä ympäröiviä yhteiskunnallisia rakenteita kritisoiden. Erittelen myös tarkemmin alaluvussa 2.1. ”Songs to Joannes” -runon typologiaa ja kollaasimaista muotoa, jotka korostavat tekstin suhdetta radikaaliin, feministiseen sanomaan sekä futurismiin. Kieltä analysoidessani hyödynnän dekonstruktioon pohjautuvaa feminististä kirjallisuustutkimusta. Käsittelyluvussa 3 tarkastelen yleisemmällä tasolla runon tematiikkaa ja monipuolisen seksuaalisen sisällön merkityksiä tutkimuskysymykseni näkökulmasta: osoitan, kuinka runossa korostuu puhujan epätyytyttävä kokemus seksistä ja parisuhteesta rakastajansa Joannesin kanssa ja se, kuinka tämä ei ole ainoastaan yksilöllistä vaan myös poliittista. Lisäksi tarkastelen runosta löytyvää positiivista suhtautumista naiskehoon ja sen potentiaaliin itsenäisenä ja seksuaalisena olemuksena – puhujan tietoisuus omasta lisääntymiskyvystään ja -halustaan muodostuu poliittiseksi, sillä se ilmentää puhujan näkökulmasta seksin puhtautta ja luonnollisuutta. Neljännessä luvussa kokoan tutkimuksen tulokset yhteen.

2 Runon rakenne ja kieli: itesesensuuria ja hierarkioita

2.1 Modernistinen kollaasimaisuus ja katkoviivat

”Songs to Joannes” hyödyntää modernistiselle poetiikalle ominaista vapaata säemuotoa, sekä rakentuu kollaasimaisesti katkoksiensa rytmittämänä. Kolmekymmentäneljä erillistä osiota eivät muodosta kronologista sarjaa, vaan pikemmin liikkuvan ja visuaalisen kokonaiskuvan puhujan mielensisäisestä pohdinnasta. Runo liittyy aiheensa ja muotonsa puolesta romanttiseen lyriikkaan ja sen radikaaliin uudistamiseen sekä moderniin, huomiota herättävään typografiaan, joka vaikuttaa olevan perintöä Loyn futuristista estetiikkaa ja filosofiaa ammentavasta manifestista (Peppis 2007, 40–41). ”Songs to Joannes” sisältää siis muodollisia valintoja, jotka ovat kirjallisuushistoriassa suoraan liitettyjä modernismin periodin luomiin uudistuksiin:

[...] technical innovation, intellectual rigour, engagement with psychology and sexuality, an an ironic and traumatised tone. The poem’s individual section, portraits not of objects but emotional states, rank *Love Songs* [“Songs to Joannes”]¹⁰ with Eliot’s *Waste Land*, as one of modernism’s major poems of psychological trauma and sexual dysfunction. (Peppis 2007, 41)

Osa runon osioista ovat pituudeltaan ja sisällölliseltä anniltaan runsaampia, ja toiset taas hyvin katkonaisia ja lyhyitä luoden kollaasimaista ja katkeilevaa rakennetta. Muoto palvelee seksuaalista ilmaisua ja siihen liittyvää vaikeutta käsittelevää sisältöä mahdollistaen puhujan vaihtuvat näkökulmat ja tunnetilat. Runo ei myöskään käytä konventionaalisia välimerkkejä, kuten pisteitä: ”[...] punctuated only with white space, vividly captures modernist sexual encounter” (Peppis 2007, 41).

Luettaessa Loyn runoa sekä manifestia rinnakkain tai peräkkäin voidaan selvästi huomata niiden jakama kokeellinen typografia. ”Songs to Joannes” saa manifestinomaisia piirteitä korostaessaan muotonsa kautta sen käsittelemää ”seksuaalisuuden ongelmaa”, jota Loy itse

¹⁰ ”Songs to Joannes”-runoon liittyvässä tutkimuksessa käytetään myös esimerkiksi nimiä ”Love Songs” ja ”Love Songs to Joannes”. Nimen eri muotoilut juontuvat runon lyhyemmän version ”Love Songs” ja laajemman kokonaisuuden rinnakkaisesta luennasta.

kuvaa varhaisen lyyrisen periodinsa tietoisesti työstävän (Kouidis 1980, 170, Mina Loy kirjeessä). ”Feminist Manifesto” hyödyntää typografiassaan mainonnasta¹¹ inspiroituneita (Peppis, 40) fonttikoon vaihteluita sekä sanojen alleviivauksia, ja ”Songs to Joannes” puolestaan käyttää asteen verran hienovaraisempia katkoviivoja sekä pisteettömyyttä. Loyn futuristiset kytkökset yhdistävät tällaisen syntaktisen ”häiriköinnin” italialaisten futuristien *parole in libertà* -sloganiin, joka karkeasti suomentuu ”sanojen vapautumiseen” tai ”vapautuneisiin sanoihin”, jota Karabulut (2020, 5) kuvailee Loyn manifestia käsittelevässä artikkelissaan seuraavanlaisesti:

[...] liberating words and letters from their conventional presentation by destroying syntax, using verbs in the infinitive, eliminating adjectives and adverbs, abolishing punctuation, inserting musical and mathematical symbols, and employing onomatopoeia.

Karabulutin listan huomioista ”Songs to Joannes”-runo ilmentää ainakin syntaktisen ”häiriköinnin” tekniikoita. Lisäksi osiossa XIX säkeessä ”Note of the Q H U” (SJ, 60) hyödynnetään yksittäisiä kirjaimia, joiden merkitystä ei lukija kykene ymmärtämään – säkeessä korostuu kielen salaiset ja epärationaaliset käyttömahdollisuudet. Kollaasimainen, katkeileva ja asettelun kautta syntyvää hiljaisuutta hyödyntävä ”Songs to Joannes” on siis linjassa modernistisen kunnianhimon ja vallankumouksellisen uudistamisen kanssa sen rakenteellisessa muodossaan. Loy ammentaa runossa futuristista estetiikkaa, joka on eräänlaista kaikua futurismin ja Loyn omien ”radikaalifeminististen” arvojen yhteensopimattomuuden ”jälkipuintia”. Futuristinen estetiikka yhdistyy kriittiseen kuvaukseen epäonnistuneesta seksisuhteesta futuristin kanssa, ja tämä ristiriitainen yhdistelmä korostaa temaattista ristiriitaa runon rakastavaisten välillä.

Huomattavaa runon typologiassa on myös epäkonventionaalinen katkoviivojen käyttö, joissa lukija saa vaikutelman sensuroiduista säkeistä. Osa säkeistä katkeaa jättäen siis jotakin runon puhujan ajatuksista ilmaisematta. Seksuaalinen sisältö ja aihepiiri tuottaa assosiaatioita mahdollisista katkosten alle jääneistä sanoista, esimerkiksi osiossa VII, joka päättyy säkeeseen: ”Never reaching – – –” (SJ, 56). Karsitussa ja sisällöltään selkeästi suppeammassa

¹¹ Päivi Mehtonen kirjoittaa artikkelissaan ”Manifestin poetiikkaa ja retoriikkaa” (2007) dadaistien manifestien ”Sinun tulee” -puhuttelusta, joka liittyy Mehtosen mukaan 1900-luvun alun aikana joukkotiedotusvälineiden levittämään ilmoitus- ja mainoskielen (48). Loyn ”Aphorisms on Futurism” on kirjoitettu tällaiseen Mehtosen kuvaamaan käskymuotoiseen ”Sinun tulee” -puhutteluun. Myös ”Feminist Manifesto” puhuttelee suoraan lukijoita.

versiossa nimeltään ”Love Songs” kokonaisuus päättyy tähän nimenomaiseen säkeeseen, jonka tulkitsen siten, ettei puhuja saa orgasmia, eikä kielikuvallisesti pääse lentämään yöhön kuten aiemmin säkeistössä kuvatut linnut: ”Exhilarated birds / Prolonging flight into the night” (SJ, VII, 56). Itsesensuuriset katkoviivat ilmenevät etenkin runon loppupään lyhyissä osioissa, mutta kokonaisuudessaan ne liittyvät hetkiin, joissa runon puhujan tyytymättömyys ja epäily rakkautta kohtaan ovat korkeimmillaan:

Where two or three are welded together
 They shall become god
 — — — —
 Oh that’s right
 Keep away from me Please give me a push
 Don’t let me understand you Don’t realise me (SJ, XIII, 58)

Katkoviivojen antama vaikutelma puhujan harjoittamasta itsesensuurista tuo aikalais kontekstissa seksuaalisesti avoimeen tai suorastaan graafiseen runoon tietoisuutta häpeästä, epävarmuudesta ja turvattomuudentunteesta – 1910-luvun lopulla naisen seksuaalisuus on ollut syvä tabu, ja siihen on liittynyt muun muassa tasa-arvoisten kansalaisoikeuksien mukaan lukien lisääntymisoikeuksien perustavanlaatuinen puutteellisuus. Naisen seksuaalisuuden sensuroiminen konkreettisella ja taiteellisella tasolla on olennainen osa patriarkaalisen yhteiskunnan rakentumista, ja siten se liittyy myös kieleen ja kirjoittamiseen: ”Kirjoittamisen historia on käynyt yksiin fallostrisen¹² tradition kanssa; se on jopa itse fallostrismi, joka suuntaa katseensa itseensä ja riemuiten nauttii itsestään” (Cixous 1975, 42, suom. Rundgren & Sevón 2013). Yhdistämällä suoran eroottista sisältöä ajoittaisiin, seksuaalisia konnotaatioita tuottaviin katkoviivoihin Loy korostaa ongelmallista kulttuuria lyriikan keinoin.

Katkoviivat yhdistyvät runossa myös erityisesti luonnon, evoluution ja etiikan väliseen suhteeseen. Nämä aihepiirit taas liittävät itsesensuurin tai puhumattomuuden seksuaalisuuteen liittyviin tieteellisiin ja kulttuurisiin kysymyksiin. Puhuja kuvailee luontoa vihaisena

¹² Fallostrismi tarkoittaa kirjallisuudentutkimuksen kontekstissa sitä, kuinka mies asetetaan vallankäytön keskuksiksi ja hallitsijaksi. Naisen falloksen puute taas on toiseuttamisen ja vallan eväämisen peruste. (Tieteen termipankki 25.11.2025: Kirjallisuudentutkimus:fallostrismi.)

”pornografistina”¹³ (SJ, XXVI, 63) korostaen sitä, kuinka hän uskoo seksuaalisuuden olevan luonnollista ja siten kulttuurisesti vääristynyttä:

We sidle up
To Nature
— — — that irate pornographist (SJ, XXVII, 63)

For the blind eyes
That Nature knows us with
And the most of Nature is green
— — — [...]
What guaranty
For the proto-form
We fumble
Our souvenir ethics to
— — — [...] (SJ, XXX, 66–7)

Katkoviivat muodostavat runosta siis ristiriitaisen kokonaisuuden, joka samaan aikaan paljastaa naisellisen seksuaalisuuden ja siihen liittyvän tyytymättömyyden sekä sensuroi sitä häpeää tuottavaa siveyskulttuuria muistuttaen. Viivojen tuottama rytmitys on katkeilevaa, epätasaista ja muistuttaa hengen haukkomista tai pidättämistä puhujaäänän vaietessa äkillisesti. Tekniikka muistuttaa Cixous’n kuvaamaa naiskirjoituksen aktia, ”joka ei ainoastaan ’realisoi’ naisen sensuurista vapautettua suhdetta seksuaalisuuteensa ja naisena olemiseen”, vaan joka myös ”riuhtaisee hänet irti yliminän hallitsemasta rakenteesta, jossa hänelle on ikuisesti varattu sama syyllisen paikka” (Cixous 2013, 132–33). Cixous kirjoittaa, kuinka ”sensuroimalla ruumista sensuroidaan samalla hengitystä, puhetta” (2013, 43), joka muistuttaa ”Songs to Joannes” -runon ajoittaisen itsesensuurin tuottamaa epäkonventionaalista ja katkeilevaa rytmiä.

2.2 Hierarkkisesti rakentuva kieli

Seuraavaksi tarkastelen ”Songs to Joannes” -runon sanastoa dekonstruktiiivisesta näkökulmasta, eli tutkin kieltä hierarkkisesti rakentuneena järjestelmänä. Dekonstruktiiivisessa tekstianalyysissä korostuu binaaristen oppositioiden rooli kielen rakentumisessa – binaaristen

¹³ Tutkielmassani käyttämäni runon suomennokset ovat itse tekemiäni. Runoa, tai muutakaan Mina Loyn tuotantoa ei ole tietääkseni suomennettu.

oppositioiden eli vastakohtaparien kielellinen ja sosiaalinen rakentuminen on hierarkkista ja sukupuolittunutta länsimaisessa yhteiskunnassa. Käsitteen juuret ovat peräisin strukturalistisesta kirjallisuustutkimuksesta, jossa etenkin Ferdinand de Saussure, Roman Jakobson ja Claude Levi-Strauss ovat teorisoineet kielen ja sen myötä kulttuurin määrittävän vastakohtien varaan (Helle & Lehtimäki 2024, 120–22). Antropologi Levi-Strauss katsoo inhimillisen kulttuurin ja ajattelun rakentuvan vastakohtien varaan luoden konfliktin ja täten myös kommunikaation tärkeyden (Dundes 1997, 40). Binaariset oppositiot saavat arvonsa vastakohtaan; dekonstruktio pyrkii kritisoidaan tätä rakennetta, sillä se pitää sisällään hierarkian, jossa toinen oppositio johtaa, ”merkitsee” toisen (Helle 2024, 219).

Feministisessä filosofiassa sekä kirjallisuudentutkimuksessa binaaristen oppositioiden käsite on keskeinen ja kaiken lävistävä: esimerkiksi Hélène Cixous feministisesti soveltaa binaaristen oppositioiden käsitettä korostaen niiden patriarkaalisuutta ja naisen toiseuttamista. Cixous siis jatkaa Derridan dekonstruktion ajatuksia ja teorioita laentaen niitä jälkistrukturalistisen feministisen teorian muottiin (Moi 1985, 104). Cixous tähdentää myös, kuinka *logos*, järki, ja fallosentrismi kulkevat käsi kädessä. Ratkaisuna patriarkaliselle ja binaarisesti jakautuneelle kielelle toimii vastapainona *écriture féminine*, ”naiskirjoitus”. *Écriture féminine* on määrittelyä sisäänrakennetusti karttava tekstin tuottamisen tapa, jossa korostuu patriarkaalisen kielijärjestelmän hajottaminen ja kumoaminen ja täten sanan valtaaminen (Cixous 2013, 44). Sen avulla tekstin tuottaminen pyrkii siis esimerkiksi kumoamaan käsitystä naisen ”[...] ’puutteesta’ vahvistamalla positiivista naissubjektuutta. Pyrkimys on siis kumota se psykoanalyttinen väite, että naista ei ole olemassa” (Braidotti 1991, 196, suom. Kosonen 1993).

Runo itse tarjoaa esimerkin binaaristen oppositioiden hierarkkisuuudesta säkeessä, jossa rinnastuvat ”Desire” ja ”Suspicion” sekä ”Man” ja ”Woman” (SJ, XII, 57), joiden asettelu viittaa sukupuolittuneesti jakautuneen kielen ja ajattelusysteemin ongelmallisuuteen. Loy käyttää runossa kaksinkertaisia välilyöntejä sanojen välillä tehokeinona sekä pisteiden tai muiden konventionaalisten välimerkkien sijaisena, joiden perusteella tulkitseen tämän säkeen korostavan näiden sanojen välillä olevaa hierarkkia. Tämän perusteella kyseisessä säkeessä himo rinnastuu mieheen ja epäily naiseseen. Seuraavassa säkeessä kuvataan, kuinka oppositiot voivat sulautua yhteen ”kosteassa verilöylyssä” (SJ, XII, 57). Loy siis rinnastaa binaaristen oppositioiden hierarkkisuuuden mahdolliseen käsitteiden dekonstruktioon, tasavertaiseen seksiin, kuten tekee myös manifestissaan: ”The only point at which the interests of the sexes merge – is the sexual embrace” (LLB, 1914, 154). Tämän mahdollisuuden pohjalta runossa

korostuu epätydyttävän seksin poliittisuus, sillä seksi Joannesin kanssa ei saavuta koko potentiaaliaan.

Osapuolten sukupuolittunut vastakkaisuus korostuu myös osiossa XXVII, jossa lyhytkestoiseksi kuvattu yhteen tuleminen, ”conjunction” päättyy tyhjyyteen, ”NOTHING”, sillä heidän naiseutensa ja mieheydensä tulevat symbioottisen, seksuaalisen kokemuksen tielle: ”There was a man and a woman / In the way / While the Irresolvable / Rubbed with our daily deaths” (SJ, 64). Näissä säkeissä voidaan siis huomata, kuinka Loy korostaa pitkässä runossaan suhteen heteroseksuaalisuutta, joka aikalaiskontekstissa oli normi, mutta puhujan kokemuksen mukaan varsin rajoittunut. Kielellisesti ja kulttuurisesti luotu hierarkkinen vastakkainasettelu rajoittaa puhujan seksuaalista itseilmaisua: ”selvittämätön” häiriköi rakastavaisten ”päivittäisiä kuolemia”¹⁴.

Jo runon ensimmäisessä osiossa lukija kutsutaan rakkautta ja seksiä dekonstruoivaan luentaan. Loy antaa rakkauden jumalalle Cupidille sian piirteet, joka kärsällään ”tonkii eroottista roskaa” ja asettaa perinteisen satukerronnan heittomerkkeihin, ”Once upon a time” (SJ, I, 53). Lisäksi Loy yhdistää kuvia luonnosta ja naisruumiista ensimmäisten säkeiden aikana: ”Among wild oats sown in mucous membrane” (53). Osion edetessä puhuja kuvaa ”tähtikuvioita meressä”, jonka ”joet eivät ole enempää kuin sylkivana”. Seuraavaksi erillisessä säkeessä kerrotaan: ”These are suspect places”. (SJ, I, 53). Puhuja ikään kuin esittelee todellisuuttaan ja toteaa elävänsä keskellä epäilyttävää kielijärjestelmää ja sen kuvaamaa seksisuhdetta.

Yhdistellessään idealistista luontosanastoa ja kylmää, ronskia elinten kuvailutapaa, ensimmäinen osio näyttää pastoraalisen¹⁵ ja traditionaalisen narratiivin epäpäteväksi, runon pyrkiessä kuvaamaan eroottista ja epäylevää seksiä (Konkol 2017, 233). Runon aloitus toimii siis rajuna pohjustuksena tulevalle, osoittaessaan kielen epäpätevyyden kuvatessaan naispuhujaa, joka epäonnistuu löytämään oikeat sanat kuvaamaan epätydyttävää seksuaalista aktia ja sosiaalista asemaansa. ”Suspect place”, epäilyttävä paikka on siis juuri tämä seksuaalinen ja sosiaalinen asema, jossa puhuja on jumissa ”omassa lyhdyssään” leikaten tai koristaen miljöötä ”alitajuntaisella välkkymisellä” (SJ, I, 53). Patriarkaalinen kielijärjestelmä ja sitä ympäröivä kulttuuri jättää puhujan jumiin, neitseellisenä vasten ”kokemuksen huutoja”

¹⁴ Tulkitseen ”päivittäisen kuoleman” leikkitelevän ”le petite mort” -lausahduksella, joka viittaa orgasmiin ja suomentuu ”pieneksi kuolemaksi”.

¹⁵ Tässä kontekstissa pastoraalisella Konkol viittaa idylliseen, luonnonläheiseen narratiiviin. Yleisellä tasolla pastoraali tarkoittaa paimenidyylä tai -runoutta.

(SJ, I, 53). Puhuja yrittää näissä säkeissä pidättäytyä seksistä ja vangita himonsa, joka kuitenkin on mahdotonta: seksuaalisuus on oleellinen ja luonnollinen osa häntä, kuten sykli kokonaisuudessaan osoittaa.

Neitseellisyyden ja kokemuksen rinnastuessa Loy tuottaa myös intertekstuaalisen viittauksen William Blaken runoteokseen *Songs of Innocence and of Experience*, jonka tarkoituksena on näyttää ”ihmissielun kaksi vastakkaista puolta”, viattomuus ja syntisyys ja se, kuinka viattomuus syntyy ja kasvaa pahuuden, kokemuksen maailmassa, joka korruptoi viattomuuden (Simpson 1992, 22–23). Viittauksessa korostuu runon väite hierarkkisen kielen epäpätevydestä kuvaamaan käsitteiden todellista suhdetta toisiinsa.

Cixous kuvaa patriarkaalisen, binaarisen kielen sekä kulttuurin asettavan naisen passiivisuuden muottiin, vasten miehen aktiivisuutta, joka täten on vastakohtaparissa ylivoimaisempi – purkaessaan ajatusta naisen passiivisuudesta, Cixous pyrkii sen sijaan korostamaan naisesta kumpuavaa elämää, voimaa ja feminiinistä kieltä (Moi 1985, 105). ”Songs to Joannes” -runon syklin edetessä feminiini puhuja ei ainoastaan kritisoi ”lyhtynsä” varjoista (SJ, I, 53) epäpätevää kielellisesti rakentunutta kulttuuria, vaan ottaa haltuunsa oman ruumiillisen, autonomisen seksuaalisuutensa. Konkol kuvaa tämän kokemuksen rakentuvan osioon XIX huipentuvaan, mystiseen kokemukseen luontomaiseman kanssa, jonka sanasto korvaa aiemmin runossa ollut sisätiloihin keskittynyttä, ”klaustrofobista ulottuvuutta” (2017, 234). Binaarisessa ajattelussa luonto liittyy ”epärationalisuuteen” ja naiseuteen, rationaalisen kulttuurin ja patriarkaalisen ”fallogosentrismin” vastakohtana:

Luonto/historia,
 luonto/taide,
 luonto/henki,
 passiot/toiminta. (Cixous 2013, 72)

Voidaan siis ajatella, että runossa puhuja ottaa subjektin asemassaan haltuun oman feminiinisen kielen ja sen avulla onnistuu vapautumaan miehen vallasta: “[...] the natural elements (”rain”) cancel the lover’s figure in ways the speaker’s earlier logic, will power, and social circumstances could not” (Konkol 2017, 235). Konkolin esiin nostamissa säkeissä huomattavaa on myös se, kuinka rakastajan ylivoimaisuus tai ”yli-ihmisyys” (”But you alone

/ Superhuman apparently” [SJ, XV, 59]) yhdistyy valoon: menettäessään sateessa valtansa, rakastajan muuten tiheään kuvattu valo sammuu: ”To raylessness / In rain” (SJ, XIX, 61).

Runo hyödyntää siis myös valoon, varjoihin ja aurinko-kuu-vastakkainasetteluun liittyvää sanastoa (Kouidis 1980, 63) rinnastamaan rakastavaiset ristiriitaiseksi parivaljakoksi.

Sanaston kautta ilmenee rakastavaisten erilaiset, sukupuolittuneesti määrittyneet yhteiskunnalliset asemat. Erityisesti puhuja liittää itsensä yölliseen kuuhun ja Joannesin auringon päivänvaloon. Puhuja tiedostaa päiväsajan aktiivisuuden ja yön passiivisuuden, ja kuinka nämä roolit ovat sukupuolittuneita ja ylläpitävät naiselliseen seksuaalisuuteen liittyvää häpeää. Hän nimittäin tuntuu katoavan tai muuten ”häiriintyvän” kielikuvallisen päivänvalon ilmaantuessa ja vastakkaisesti saa yöstä suojaa:

And the white dawn
Of your New day
Shuts down on me (SJ, XXVIII, 65)
The little rosy
Tongue of Dawn
Interferes with our eyelashes (SJ, XXV, 63)
I store up nights against you (SJ, XXI, 61)

Nostan hierarkkisesti rakentuvan kielen kontekstissa esille vielä osion XXVIII, jossa mainitaan sana ’white’ yhteensä yhdeksän kertaa. Runon puhuja kävelee ylöspäin valkoisia portaita ja palaa valkoisena kohdatessaan rakastajansa, auringon. ”Kliimaksin” kohdalla, puhujan palaessa valkoisena, rakastaja ”etäännyy”:

Whiteness
Of my
Emergence
And I am burnt quite white
In the climacteric
Withdrawal of your sun (SJ, XXVIII, 64)

Hierarkkisiin vastakohtiin rakentuvassa, länsimaisessa maailmankuvassa valkoinen väri yhdistyy puhtauteen, hyvyyteen sekä patriarkkaalisessa perinteessä siveellisyyteen tai neitseellisyyteen – synnynnäisesti tai kulttuurisesti nainen ei tätä ole, vaan puhtaus ja siveys on jotain, minkä eteen tulee uurastaa. Tätä heijastaen Cixous (2013, 78) kuvailee, kuinka

nainen on musta, varjo vasten miehen valkoisuutta ja valoa. Seksuaalisen aktin kuvaaminen valon, varjon ja niiden välisen jännitteen kautta korostaa heteroseksuaalisen rakkauden hierarkkista nojautumista vastakohtaisuuteen:

The circuit of desire closes when the speaker's charged "impulses" meet the compressed "wanton duality" of her lover's "skin-sack." A similar electro-sexual structure appears in section XXIX when the speaker requests, "Let meeting be the turning / To the antipodean." Electromagnetic forces, like heterosexual love, rely on a bipolar framework: neither can function well without "far further / Differentiation" between bodies. (Lein 2011, 620).

Osiassa XXVIII heteroseksuaalisen yhteyden jännite huipentuu toisen osapuolen, naisen, eräänlaiseen loppuun palamiseen. Suhteen valta-asetelmien epätasapaino korostuu entisestään, kun ahdistavaan ja kylmään tapaan kuvatun kliimaksin, "palamisen" päätteeksi puhujan näköpiirissä ei ole muuta kuin valkoinen pyyhe, joka pyyhkii pois "opaalimaisen, aaltoilevan hien" (SJ, XXVIII, 64).

3 Runon seksuaalinen sisältö ja tematiikka: epätydyttävää seksiä ja haave paremmasta tulevasta

3.1 Seksi ja identiteetit konfliktissa

Käsittelyluvussa 2 olen osoittanut, kuinka runo rakenteellisesti, katkoviivojen ja hierarkkisesti rakentuvan kielen kautta ilmentää seksuaalisen suhteen sisäistä epätasapainoa naispuhujan näkökulmasta. Runo asettaa suhteen osapuolet ikään kuin toisiaan vastaan, ja tässä asetelmassa korostuu osapuolten tunnelatausten sukupuolittuneisuus. Seuraavaksi tarkastelen runon erilaisia tapoja kuvata seksiä, joissa korostuu erilaisten seksiin asennoitumisten muodostama ristiriitainen kokonaisuus. Puhuja pyrkii erilaisten asenteellisten kuvausten kautta dekonstruoimaan romanttisen, heteroseksuaalisen suhteen tekstualisointeja (Galvin 1999, 71), mutta yritys sortuu yhteiskunnallisten ja puhujan näkökulmasta ongelmallisten sukupuoliroolien alle. Seksin epätydyttävyyteen ja siihen liittyviin erilaisiin asennoitumisiin yhdistyy myös puhujan haluun suojata omaa individuaalista identiteettiään.

Syklin aikana puhuja omaksuu moneen otteeseen emotionaalista ja fyysistä etäisyyttä vapaan seksin mahdollisesta potentiaalista. Vapaata rakkautta ja seksuaalisuutta ilmentänyt suhde kahden ihmisen välillä ei ole tyydyttävä, vaikka toisenlaisessa maailmassa se ehkä voisi olla. Puhuja toisaalta kritisoi osiossa I sikamaisen Cupidin tai rakastajan, Joannesin emotionaalista kylmyyttä, mutta samalla omaksuu asenteet itsekin yrittäessään setviä tilannetta. Sykliin aikana vaihteleva sävy kertoo puhujan sisäisestä kamppailusta rakkauden ja seksin edessä, joka ei ratkea käytössä olevan kielen tai kulttuurisen tilan vallitessa. Sävyllinen ristiriita ilmenee esimerkiksi näissä kahdessa osiossa, jotka ovat kronologisesti lähellä toisiaan:

When we lifted
Our eye-lids on Love
A cosmos
Of colored voices
And laughing honey

And spermatozoa
At the core of Nothing
In the milk of the Moon (SJ, IX, 56)

Dear one at your mercy
 Our universe
 Is only
 A colorless onion
 You derobe
 Sheath by sheath
 Remaining
 A disheartening odour
 About your nervy hands (SJ, XI, 56–7)

Osio IX on kuin puhujan fantasia tai unelma eroottisen rakkauden ja sitä kuvaavan kielen mahdollisuuksista, jossa ”hunaja nauraa”, ja rakkauden kohdatessaan rakastajat näkevät ”värikkäistä äänistä koostuvan kosmoksen”. Toinen säkeistö jälleen rikkoo puhujan unelman kuvattessaan yhdyntää, jossa paljastuu aktin tyhjiys – kylmän, elottoman ”kuun maito” ja ”sperma” kohtaavat tyhjiydessä eivätkä synnytäkään puhujan etsimää ihmettä¹⁶. (SJ, IX, 56). Osiossa XI taas puhuja kuvaa, kuinka rakastajien jaettu kokemus maailmasta on Joannesin näkökulmasta vain ”väritön sipuli”, jonka kerroksia kuoriessa jäljelle jää vain ”epämiellyttävä haju” ja rakastajan ”hermoisat kädet” (SJ, 56–7). Tässä osiossa korostuu Joannesin tunnekylmyys, jonka mahdollistaa hänen miehinen asemansa kulttuurissa. Seksikumppanina Joannes on puhujalle epätyytyttävä juuri tämän tunnekylmyyden vuoksi, sillä rakastavaisten etääntyminen toisistaan kamppailee puhujan seksuaalisuuteen liittyviä arvoja vastaan: Joannes ei siis käsitä puhujan tavoin seksuaalisuuden henkistä ja poliittista potentiaalia.

Seksi Joannesin ja puhujan välillä on myös kuin peliä, jota kuvataan edellä mainittujen osioiden välissä: ”Shuttle-cock and battle-door / A little pink-love / And feathers are strewn” (SJ, X, 56). Ensimmäisessä säkeessä kuvataan sulkapallon pallo (shuttlecock) ja maila (battledore), jotka on molemmat suggestoivaan sävyyn kirjoitettu väärin, korostaen sanojen seksuaalisia konnotaatioita (DuPlessis 1998, 56–7.) Näissä säkeissä puhuja omaksuu Joannesin kylmän ja rationaalisen suhtautumisen seksiin, kuten myös runon alussa osiossa II, jossa rakastaja pelkistyy sukuelimikseen: ”The skin-sack [...] / Something the shape of a man”. Näihin Joannesin osiin tiivistyy myös puhujan oma, biologinen ja tunteista irrotettu ruumiillisuus: ”Packed / All the completions of my infructuous impulses”. (SJ, II, 53).

¹⁶ Osiota edeltävissä osissa esiintyy muuan muassa säkeet ”Never reaching – –” ja ”Behind God’s eyes / There might / Be other lights”, jotka viittaavat siihen, kuinka runon puhuja pyrkii kohti jotakin, jota ei ole kyennyt vielä saavuttamaan rakastajansa kanssa. Tulkitseen tämän ”jonkin” olevan orgasmi, tai yleinen transsendentaalinen kokemus.

Rakkaussuhteen epäonnisuus vaikuttaa juontavan juurensa puhujan kokemukseen yhteen tulemisen mahdottomuudesta ja sen aiheuttamista vallanjakaantumisen epätasapainoista. Puhuja kuvailee suhteessa tapahtuvaa yhteen tuloa ahdistavana, depersonoivana kokemuksena:

Don't let me understand you Don't realise me
 Or we might tumble together
 Depersonalized
 Identical
 Into the terrific Nirvana
 Me you – you – me (SJ, XIII, 58).

Miehenä Joannes kykenee nauttimaan vapaan rakkauden tuomista eduista, mutta ne sotivat puhujan omia haluja ja tarpeita vastaan. Aiemmin näitä säkeitä osiossa XIII runon puhuja kuvailee ”uudenlaisia ulottuvuuksia, käyttötapoja ja illuusioita”, jotka ovat tarkoitettu vuorollaan ainoastaan toiselle osapuolelle. Hän kertoo rakastajalleen, kuinka ”Something that has a new name”, jotakin, jolla on uusi nimi, on tuloillaan. Puhuja tuntee aistivan ne mahdollisuudet, jota seksuaalisesti vallankumoukselliset aatteelliset uudistukset voisivat merkitä hänelle. Hän ei vaikuta vastustavan intensiivistä, rakastavaa yhteentuloa, mutta senkin yhteydessä todellinen rakkaus on muuttunut mekaaniseksi: ”Where two or three are welded together / They shall become god”. (SJ, 57–8). Sana ”welded” tarkoittaa metallisten osien yhteen hitsautumista, ja säkeen raamatullinen viittaus¹⁷ muuttuu täten kriittiseksi rakkautta kohtaan (Konkol 1980, 73). Nykyinen yhteiskunnallinen tila ei kuitenkaan mahdollista tätä transsendentaalista yhteyttä, vaan puhuja tietää jumalallisen tilan ja tiedon saavuttavan ainoastaan miehisen osapuolen: ”But you alone / Superhuman apparently” (SJ, XV, 59). Tämä pelko ilmenee järjestyksessä, jossa luetellaan yhdistyvät osapuolet, ”Me you – you – me”; ”minä” on järjestyksessä viimeinen, jonka tulkitseen olevan kirjoittajalta tietoinen valinta. Järjestyksessä korostuu naissubjektin identiteetin menettämisen vaarat ja passiiviseen naiseuteen palautuminen (DuPlessis 1998, 61). Rakkaus ja sen identiteettien rajoja sekoittava voima osoittautuu puhujan psyykessä epätydyttäväksi vaihtoehdoksi, niin kauan kun vallitseva seksuaalipolitiikka vaikuttaa alistavasti hänen omaan individuaaliseen potentiaaliinsa. DuPlessis kirjoittaa:

¹⁷ ” [...] variation of Matthew 18.20: ”For where two or three are gathered together in my name, there am I in the midst of them.” (Konkol 1980, 73).

[...] “Love Songs” do conform to certain stories of the dangers of sexuality. “The desire to be loved” (one of the aspects of female servility) and the capture of the woman “in the weak eddy / of your [the man’s] drivelling humanity” is confessed repeatedly [...] This goes far to argue that the old feminine consciousness, with its concepts such as “love” [...] spoil the brave new world of liberated heterosexuality [...]. (1998, 53).

Hierarkkisten sukupuoliroolien konkreettinen läsnäolo sekä itsenäisyyden ja individualiteetin säilyttämisen toistuva kysymys laajentavat seksisuhteen syklistä ruminointia käsittävän runon yhteiskunnalliseksi kysymykseksi siitä, onko rakkaus mahdollista – tai kannattavaa – vallitsevien olosuhteiden alla. Loy kirjoittaa runon loppupuolella, “There was a man and a woman / In the way” (SJ, XXVII, 64). Puhuja osoittaa seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyviä hierarkkisia kategorioita syyttävällä sormella. Itse kirjoittajan radikaali arvomaailma ja tuhoamishalu pilkahtelee myös osiossa XXIX, jossa ilmaistaan evoluution ja seksuaalisen tasa-arvon välinen konflikti: ”Evolution fall foul of / Sexual equality” (SJ, 65). Toive paremmasta tulevastä on kuitenkin runon syklissä läsnä:

Let them clash together
 From their incognitoes
 In seismic orgasm
 For far further
 Differentiation
 Rather than watch
 Own-self distortion
 Wince in the alien ego (Loy, XXIX, 66)

Säikeissä runon puhuja kuvailee mahdollista maailmaa, jossa seksuaalisen kanssakäymisen kautta saavutettava yhteenkuuluvuuden kokemus ja individualiteetin kokemus syventyvät toistensa kautta ja avulla eivätkä ole ristiriidassa keskenään. Huomattavaa näissä säikeissä on persoonapronomini ”them”, josta puhuja itse jää ulkopuolelle. Aiemmin kyseisessä osiossa mainitaan uusi sukupolvi, ”Breed such sons and daughters” (SJ, 65), jotka voivat ehkä saavuttaa puhujan unelmoiman todellisuuden. (DuPlessis 1998, 60–61.) Viimeisissä säikeissä puhuja ilmaisee, kuinka kokee nykyiseltään vallitsevan tilan, jossa seksuaalinen ja romanttinen yhteen tuleminen vieraannuttaa häntä omasta itsestään ja tekevät yksilöllisestä egosta muukalaisen.

Epätyydyttävää yhteen tulemistä seuraa osiot XII ja XIII, jossa tähdentyy epäonnistuneen, seksuaalisen rakkaussuhteen liittyminen puhujan kokemukseen omasta identiteetistään ja

individuaalisuudestaan. ”Songs to Joannes” -runon epäkronologisessa syklissä on siis kuitenkin jonkinlainen ajatusten kausaaliketju sen yhdistäessä seksuaalisen aktin kuvauksen laajempaan yhteen tulemisen epätydyttävyyteen: ”Whole will make a progression of realisations – crescendo and transcendo!” (Kouidis 1980, 62, siteeraten Loyta). Puhuja haluaa nykyisessä tilanteessa pitää kiinni omasta itsestään, niin henkisesti kuin ruumiillisestikin. Niin kauan kuin seksi ja rakkaus Joannesin välillä on puutteellista ja rajoittunutta, ei puhuja voi todella antautua. Ensimmäisessä osiossa yritetty paluu ”neitsyyteen” toistuu osiossa XIV, mutta tällä kertaa ajatus neitsyydestä liittyy fyysisen koskemattomuuden sijasta vieläkin selvemmin oman identiteetin ja minuuden säilyttämiseen:

To you
I bring the nascent virginity of
—Myself for the moment

No love or the other thing
Only the impact of lighted bodies
Knocking sparks off each other
In chaos (SJ, XIV, 58)

Tästä seuraavassa osiossa XV toistuu ajatus rakkauden kieltämisestä: ”Seldom trying for love”, ja puhuja toteaa turhautuneeseen sävyyn, kuinka rakastaja Joannes yksinään on ”yli-ihminen”¹⁸, jonka ”heikkoon pyörteeseen” puhuja päätyy suhteessa juuttuneeksi rakkauden nimissä (SJ, 59). Ottaen huomioon biografisesti oletetun rakastajan kytkökset futurismiin, säikeissä korostuu puhujan turhautuminen asemaansa kohtaan, jossa hänet lokeroidaan varsin misogynisesti ainoastaan älylliseen ylemmyyteen kykenemättömäksi naiseksi. Italialaiset futuristit, joiden kanssa Mina Loy oli itse tekemisissä 1910-luvulla, rakensivat pohjaa futuristisen taiteellisuusfilosofisen suuntauksen suoralle naisvihalle samaan aikaan kun olivat romanttisesti tekemisissä kirjoittajan kanssa (Ks. esim. Kouidis 1980, 7–9). Puhuja säilyttää älyllisen ja henkisen ”neitsyytensä”, eikä antaudu seksikokemukseen koko olemassaolollaan, suhtautumalla siihen ”kehojen törmäämiseen kaaoksessa” – hän ei suostu alentumaan futuristiselle naisvihalle tai seksiaktin puskemaan passiivisuuteen.

Puhuja siis epäilee seksuaalisessa kanssakäymisessä tapahtuvaa identiteettien sekoittumista, kuvaa sen olevan ”terrific Nirvana” (SJ, XIII, 58) ja ymmärtää, ettei voi omassa tilanteessaan antautua tälle kokemukselle. Syklin edetessä puhuja etäänny rakastajastaan ja nauraa

¹⁸ Myös muihin miehiin verrattuna.

ratkaisun edessä. Suhde Joannesiin kuvataan ”murrosikäisenä” yhdyntänä, joka on ”mätää” syklisesti toistuvalla kuulla, johon puhuja samastaa itsensä toistuvasti runon aikana (SJ, XXIII, 62). Osiossa XXIV puhuja taas kuvailee, kuinka hänen ”procreative truth of me”, hedelmällinen ja elämää huokuva ruumis kuihtuu suhteessa Joannesin kanssa, johon sisältyy ”Tear drops / Little lusts and lucidities / And prayerful lies” (SJ, 62). Sukupuolittuneita hierarkioita kritisoiva puhuja ei kuitenkaan jää passiivisen kuihtumisen kokemuksen valtaan, vaan suuntaa katseensa kohti tulevaa kuvaillessaan uusien sukupolvien mahdollisuuksia. Tässä runon aikalaiskonteksti ja -sidonnaisuus nousee keskeiseksi tulkinnan avaimeksi: runon puhuja toteaa oman suhteensa ja sen kulttuurisen ajankohdan epätyytyttäväksi. Hän turhautuneena siirtää omat haaveensa ideaalista seksisuhteesta ja rakkaudesta seuraaville sukupolville, jotka voivat ”törmätä toisiinsa järjestyvässä orgasmissa”, ja irrottautua identiteettiensä suojaamisesta toisiltaan: ”From their incognitoes” (SJ, XXIX, 66).

3.2 Lisääntymisen toive ja puhujan suhde omaan kehoonsa

”Songs to Joannes” mainitsee useaan otteeseen kahden *tai* kolmen osapuolen suhteessa¹⁹. Runo ei anna selviä vihjeitä mahdollisesta uskottomuudesta tai siitä, millaisia rajoja suhteessa on liittyen muihin osapuoliin. Loy kuitenkin kuljettaa runossa erityisesti osioissa XII ja XIII kysymystä edellä mainitusta rakastavaisten identiteettiä koskevasta yhdistymisestä, jossa ovat rakastavaiset erillisinä ihmisinä sekä kolmantena ”osapuolena” versio heistä yhdistyneinä toisiinsa. Kolmas osapuoli on lapsi, jota rakastavaisten välisessä seksisuhteessa ei synny: ”The lost child haunts the *Love Songs to Joannes*” (Selinger 1998, 32). Syntymätön lapsi ei ole ainoastaan konkreettinen menetys, vaan kuviteltuun lapseen tiivistyy heteroseksuaalisen, vapaata rakkautta ilmentävän suhteen epätasapainoisuus – lapsi soittaa kelloa muistuttaakseen yhdestä siivestä joka ”puhdistuu sateessa” ja toisesta, joka ”ei puhdistu enää koskaan” (SJ, V, 55), ja toimii täten runossa naissubjektiin kohdistuvan julkisen häpeän ja moralisoinnin makaaberina muistuttajana. Lisääntymiseen ja tuleviin sukupolviin liittyvät viittaukset kuitenkin laajentavat runon seksuaalisuuteen liittyviä näköaloja ja nostavat entisestään esiin puhujan naiseuden tulkinnan keskiöön.

Vaikka runon puhujan tunneskaalaan sisältyy syklin aikana paljon häpeää, pelkoa ja epäilyä, hänen suhteensa omaan kehoonsa ja sen ”lisääntyvään totuuteen” (SJ, XXIV, 62) säilyy

¹⁹ Esim. “Where two *or* three are welded together” (SJ, XIII, 58, oma kursivointi).

positiivisena voimavarana. Runon käsitellessä lisääntymiseen liittyviä kysymyksiä ja konflikteja rakastavaisten välillä korostuu puhujan suhtautumisessa kyseisiin teemoihin tietty omanarvontunteva autoerotiikka. Puhuja samaistuu ”vihaiseen, pornografisti” luontoon (SJ XXVI, 63), jossa hän näkee ”siitepölyn tuoksun”, ”juoksevaa vettä”, ”tulikärpäsiä” jotka ”törmäilevät toisiinsa” ja ”yhdistyvät toisiinsa valomaisina pulsseina” (SJ, XIX, 60), ja vuorien ”kohonneita vatsoja” (SJ, XXII, 62). Kuvastossa siis toistuu puhujan yhteys hänen ”lisääntyvään totuuteen”, jonka hän näkee luontosanastosta käsin ilmeisen kauniina ja transsendentaalisena voimana. Sanasto johdattelee tulkintaan, jossa puhuja aistii autoeroottisen ja positiivisen kokemuksen omassa kehossaan ja sen lisääntymiskyvyssä. Puhuja on yhteydessä seksuaalisuuden biologiseen puoleen tavalla, jolla Joannes ei puolestaan vaikuta olevan. Tämä aspekti tekee hänestä entistä epätydyttävän kumppanin puhujan silmissä, sillä se korostaa Joannesin miehistä vapautta, joka entisestään on suhteen sisällä merkittävä konflikti: ”Crucifixion / Of a busy-body / Longing to interfere so / With the intimacies / Of your insolent isolation” (SJ, XXXI, 67). Puhujan positiivinen suhtautuminen omaan seksuaalisuuteensa joka puolelta kohdistuvasta häpeästä ja rajoittamisesta huolimatta irrottaa hänet passiivisuudesta ja viestii, kuinka ”there is nothing impure in sex” (FM, LLB, 1914, 156), kaikesta ulkopuolisesta, kulttuurisesta painostuksesta huolimatta.

Toinen huomattava, toistuva mielikuva on puhujan halu päästä lentoon perhosen tai linnun tavoin. Erityisesti perhonen yhdistyy puhujan kokemukseen seksin ja lisääntymisen positiivisuudesta. Hän ja Joannes “ovat saattaneet synnyttää perhosen”, jonka siipiin heijastuu ulkomaailman puhujaan iskostama häpeä: “[...] daily-news / Printed in blood on its wings” (SJ, III, 54). Perhosen synnyttäminen kielikuvana synnyttää assosiaation puhujan sisäisestä arvomaailmasta, jossa seksi on puhdasta ja luonnollista. Samaisessa osiossa rakastavaiset ovat saattaneet rakastella ”maallisen ehtoollispöydän” (SJ, III, 54) ääressä. Näissä säkeissä puhuja vaikuttaa tekevän ivaa kristillisestä tavasta yhdistää seksuaalisuus syntiin, vaikka todellisuudessa se synnyttää elämää, tässä tapauksessa kauniin perhosen. Lentävät olennot yhdistyvät myös puhujan haluun saavuttaa orgasmi, niin fyysisesti kuin myös spirituaalisesti: ”Exhilarated birds / Prolonging flight into the night” (SJ, VII, 56). Seksuaalisuuden potentiaali yhteyden ja täyttymyksen tunteen tuojana ei puhujan itsensä kohdalla tule toteutuneeksi, mutta hän siirtää toiveensa tulevaisuuteen seuraaville sukupolville. Päästäessään irti Joannesista, pääsee myös mahdollisuus onnellisuudesta lentämään: ”Let Joy go solace-winged / To flutter whom she may concern” (SJ, XX, 61). Puhujan tapauksessa seksuaalisuus ja siihen liittyvä individualiteetti voivat olla sopusoinnussa mahdollisessa

maailmassa, jossa hän on vapaa Joannesista, tunnekylmästä ja epätydyttävästä rakastajastaan ja jossa hänen synnyttämä perhonen ei tahraannu verestä, joka muodostaa ulkopuolelta tulevan häpeän ja moralisoinnin sanat.

Optimistinen luenta puhujan positiivisesta suhteesta omaan kehoonsa ja sen seksuaaliseen voimaan jää siis kuitenkin toteutumatta. Rakkaus Joannesin kanssa ei synnytä todellista, uuden ja paremman sukupolven jälkikasvua, vaan ainoastaan kielikuvan häpeän kelloja soittavasta lapsesta (SJ, V, 55). Runon suhde aikanaan vallitsevaan seksuaalipolitiikkaan valottuu turhautumisentunteen kautta, tietoisuutena tulevaisuuden mahdollisista uudistuksista joihin puhuja ei omaan aikaansa paikantuneena pääse käsiksi. Puhuja kaipaa tavallaan *kaikkea*, mitä oikeanlainen seksuaalikulttuuri voisi hänelle tarjota: mielekästä ja vapaata seksiä, yhteensulautumista ilman patriarkaatin naiseen kohdistavaa passiivisuutta, sekä ”ylempiarvoisia” (engl. *superior*) sukupolvia synnyttävää (DuPlessis 1998, 63) äitiyttä:

This is not only about the new fusions in orgasm, but about a new holy family – man, woman and fetus/baby. Perhaps the future paragons of “caressive calling” – more modern sex radicals than she – might be able to have sex without thinking that their combined discharges and ejaculations are “human insufficiencies / Begging dorsal vertebrae” [SJ, XXIX]. (DuPlessis 1998, 64)

”Songs to Joannes” -runo on siis tulkinnallisesti syvän ristiriitainen sen historiallisen paikantuneisuuden ja ajan vankina olevan puhujan turhautuneisuudessa. Hän etsii läpi runon tapoja sovittaa suhdettaan Joannesiin ja seksuaalikulttuuriin omien näkemystensä kanssa, mutta ei löydä siihen selviä vastauksia – ainoastaan vihaisen toiveen paremmasta tulevasta. Puhuja sekä itse Loy kirjoittajana haluavat asenteiden perustavanlaatuista muutosta, ”absolute demolition” (LLB, 153). Runon näkemykset, joissa korostuu äitiyden arvostus, eivät kuitenkaan istu yksityhteen minkään jo olemassa olleen diskurssin raameihin, kuten ”sex radicalism” -liikkeeseen, joka ajoi takaa muun muassa raskaudenehkäisyyden liittyviä kysymyksiä (Simmons 2009, 61). Runon puhuja jää yksilöllisessä arvomaailmassaan ja unelmissaan ulkopuoliseksi, ei ainoastaan runon sisäisessä todellisuudessa vaan myös sitä ympäröivässä, oikeassa todellisuudessa.

4 Lopuksi

Tutkielmassani olen eritellyt runon ”Songs to Joannes” tapoja käsitellä heteroseksuaalisen parisuhteen sisäisiä epätasapainoja, jotka yhdistyvät sukupuolittuneisiin valta-asetelmiin. Runon puhujan feminiini näkökulma tarjoaa moninaisen katsauksen aikalaisen vapaata rakkautta ilmentäneen suhteen sukupuolittuneisiin kipukohtiin. Olen tarkastellut runossa esitettävän suhteen epäkohtia ja tasapainottomuutta niin rakenteen, kielen kuin sisällön kautta, ja havainnoissani ilmenee runon kaikenkattava itsetietoisuus sen esittämistä ongelmista. Tutkielmani tuloksissa selviää, kuinka runo kuvaa seksuaalista kanssakäymistä monista erilaisista asenteista käsin ja täten muodostaa laajakatseisen kuvan suhteen epäonnistumisen yksilöllisistä, kulttuurisista ja poliittisista syistä.

Lisäksi olennainen tekemäni havainto on runon historiallinen aikasidonnaisuus: ”Songs to Joannes” paikantuu sellaiseen aikaan, jona runon puhujan suhteessa kokemansa epäkohdat ovat kulttuurisesti sisäänrakennettuja. Runo ilmentää tematiikassaan feminismin myöhemmille aalloille olennaisia kysymyksiä esimerkiksi kielen hierarkkisesta ja fallokeskeisestä rakentumisesta sekä siveyskulttuurin haitallisista vaikutuksista naisten kokemuksiin, jotka liittyvät seksuaaliseen ja keholliseen ilmaisuun. Runon puhuja itse kokee oman kehonsa positiivisena elinvoimana ja tiedostaa sen luontaisen seksuaalisuuden – suhteessa Joannesiin ja sitä ympäröivien kulttuuristen konventioiden alaisena ne eivät kuitenkaan pääse toteutumaan koko mittakaavassaan. Puhuja suuntaa tarpeensa ja halunsa tuleviin sukupolviin, jotka ehkä voivat kokea hänen itsensä toivomia seksuaalisia yhteen tulemisia.

Aikasidonnaisuuteen liittyen osoitan myös tutkielmassani sen, kuinka ”Songs to Joannes” paikantuu tyyllillisesti modernistiseen periodiin. Runo hyödyntää kollaasimaista ja kokeilevaa estetiikkaa sekä pyrkii uudistamaan mielensisäisten liikkeiden kielellisen ilmaisun keinoja. Modernistisen tyylikauden erilaiset avantgarde-liikkeet, erityisesti futurismin vaikutteet ovat huomattavissa Loyn runon muodossa ja kielessä.

Kuten tutkielmassani ja siinä hyödyntämistäni lähteistä ilmenee, kyseistä runoa on tutkittu vuosikymmenten varrella kattavasti, ja siitä on tehty paljon erilaisia tulkintoja. Jatkotutkimukselle on kuitenkin edelleen sijaa – erityisesti runon suhdetta seksuaalipoliittisiin

kysymyksiin on tähän mennessä tutkittu varsin tekijäkeskeisestä näkökulmasta, ja esimerkiksi äitiyteen ja puhujan mahdolliseen aborttiin liittyvät kysymykset suodattuvat voimakkaasti Mina Loyn oman arvomaailman ja muiden tekstien väitteiden kautta. Loy-tutkimuksessa kirjoittajan persoona on korostuneesti argumentaation tukena, mikä on ajoittain ongelmallista, erityisesti ottaessa huomioon Loyn taiteilijuuteen sisältyvän lokeroinnin välttelyn ja tarkoituksenmukaisen ristiriitaisuuden. ”Songs to Joannes” -runoa olisi myös hedelmällistä tutkia jatkossa esimerkiksi reseptiotutkimuksen eri näkökulmista. Jatkossa voitaisiin siis esimerkiksi selvittää, miten nykypäivän lukijat vastaanottavat runon sisältöä ja tematiikkaa omassa seksuaalikulttuurisessa kokemusmaailmassaan. Lisäksi tutkielman puitteissa erittelemäni katkoviivojen hyödyntäminen sensuurisena elementtinä voisi hyötyä laajemmasta tarkastelusta.

5 Lähteet

Primäärilähde

Loy, Mina 1917: ”Songs to Joannes” (=SJ). – Conover, Roger L. (toim.), *The Lost Lunar Baedeker* (=LLB), 1996. New York: Farrar, Straus and Giroux.
Julkaistu ensimmäisen kerran vuonna 1917 *Others*-lehdessä, 3:6. New York.

Sekundaarilähteet

Braidotti, Rosi 1993: *Riitasointuja (Patterns of Dissonance, 1991)*. Suom. Päivi Kosonen et. al. Tampere: Vastapaino.

Cixous, Helene 2013: *Medusan Nauru ja muita ironisia kirjoituksia (Le Rire de la Méduse et autres ironies 2010)*. Suom. Heta Rundgren ja Aura Sevón. Tallinna: Tutkijaliitto.
Tutkielmassa käytetyt tekstit ”Medusan nauru” ja ”Purkauksia” julkaistu ensimmäisen kerran 1975: *Arc*-julkaisussa ”Simone de Beauvoir et la lutte des femmes”.

Conover, Roger L. 1996: Introduction & Notes on the text teoksesta *The Lost Lunar Baedeker*. New York: Farrar, Straus and Giroux.

Dundes, Alan 1997: Binary Opposition in Myth: The Propp/Lévi-Strauss Debate in Retrospect. *Western Folklore*, 56:1. <https://doi.org/10.2307/1500385>. 39–50.

DuPlessis, Blau Rachel 1998: ”Seismic Orgasm”: Sexual Intercourse and Narrative Meaning in Mina Loy. – Shreiber, Maera, Tuma, Keith (toim.), *Mina Loy: Woman and Poet*. Maine: The National Poetry Foundation & University of Maine. 45–74.

Galvin, Mary E. 1999: The Rhythms of Experience: Mina Loy and the Poetics of “Love”. *Queer Poetics: Five Modernist Women Writers*. Westport/London: Praeger Publishers. 51–81.

Hayden, Wendy 2013: Introduction: The Unlikely Rhetorical Allies of Science and Free-Love Feminism. *Evolutionary Rhetoric: Sex, Science, and Free Love in Nineteenth-Century Feminism*. Southern Illinois University Press. 1–15.

Helle, Anna, 2024: Jälkistrukturalismi ja dekonstruktio. – Hanna Meretoja, Aino Mäkikalli, Anna Helle, Kaisa Ilmonen, Markku Lehtimäki, (toim.), *Lähestymistapoja kirjallisuuteen*. Helsinki: SKS. 216–224.

Helle, Anna ja Lehtimäki, Markku 2024: Strukturalismi. – Hanna Meretoja et. al. (toim.) *Lähestymistapoja kirjallisuuteen*. Helsinki: SKS. 120–130.

- Hertler, Steven, Perñaherrera-Aguirre, Mateo ja Figueredo, Aurelio José 2023: An Evolutionary Explanation of the Madonna-Whore Complex. *Evolutionary Psychological Science*, 9:3. 372–384. <https://doi.org/10.1007/s40806-023-00364-1>.
- Hobbs, Katherine 2024: The Ineffectual Feminist? Mina Loy and the “Woman Cause”. *Women’s Writing : The Elizabethan to Victorian Period*, 31:2. 332–355. <https://doi.org/10.1080/09699082.2024.2326279>.
- Karabulut, Tuğba 2020: Futurism and Feminist Performativity: Mina Loy’s “Feminist Manifesto”, *Househunting*, and *Christ on a Clothesline*. *Women’s Studies*, 49:1. 1–30. <https://doi.org/10.1080/00497878.2019.1695614>.
- Konkol, Margaret 2017: “That Irate Pornographer”: Gender and Nature in Mina Loy’s “Songs to Joannes”. *Paideuma: Modern and Contemporary Poetry and Poetics*, 44. 225–258. <http://www.jstor.org/stable/45171884>.
- Kouidis, Virginia M. 1980: *Mina Loy, American Modernist Poet*. Baton Rouge and London: Louisiana State University Press.
- Kouidis, Virginia M. 1980: Rediscovering Our Sources: The Poetry of Mina Loy. *Boundary 2*, 8:3. 167–88. <https://doi.org/10.2307/302972>.
- Lein, Gonnering Julie 2011: Shades of Meaning: Mina Loy’s Poetics of Luminous Opacity. *Modernism/modernity*, 18:3. John Hopkins University Press. 617–629. <https://doi.org/10.1353/mod.2011.0075>.
- Loy, Mina 1914: The Feminist Manifesto. *The Lost Lunar Baedeker*. Roger L. Conover (toim.) 1996. New York: Farrar, Straus and Giroux. 153–6.
- Loy, Mina 1914: Aphorisms on Futurism. *The Lost Lunar Baedeker*. Roger L. Conover (toim.) 1996. New York: Farrar, Straus and Giroux. 149–152.
- Lusty, Natasha 2008: Sexing the Manifesto: Mina Loy, Feminism and Futurism. *Women: A Cultural Review*, 19:3. 245–260. <https://doi.org/10.1080/09574040802413834>.
- McWhorter, Ellen 2015: Body Matters: Mina Loy and the Art of Intuition. *European Journal of American Studies*, 10:2. 1–27. <https://doi.org/10.4000/ejas.11056>.
- Mehtonen, Päivi 2007: Manifestin poetiikkaa ja retoriikkaa. – Sakari Katajamäki ja Harri Veivo (toim.), *Kirjallisuuden avantgarde ja kokeellisuus*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. 43–65.
- Moi, Toril 1985: *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory*. London: Methuen et. Co.
- Norris, Christopher 1987: *Derrida*. London: Fontana Press.

- Peppis, Paul 2002: Rewriting Sex: Mina Loy, Marie Stopes, and Sexology. *Modernism/modernity*, 9:4. John Hopkins University Press. <https://doi.org/10.1353/mod.2002.0075>. 561–579.
- Peppis, Paul 2007: Schools, movements, manifestoes. – Alex Davis, Lee M. Jenkins (toim.), *The Cambridge Companion to Modernist Poetry*. Cambridge: Cambridge University Press, 28–50.
- Pietrojusti, Lucia 2008: Body and the text/body of the text in Mina Loy’s songs to Joannes. *Journal of International Women’s Studies*, 9:2. 29–40.
- Selinger, Murphy Eric 1998: Love in the Time of Melancholia. – Maera Shreiber ja Keith Tuma (toim.), *Mina Loy: Woman and Poet*. Maine: The National Poetry Foundation & University of Maine. 19–44.
- Simmons, Christina 2009: Modern Marriage: Three Visions. *Making Marriage Modern: Women’s Sexuality from the Progressive Era to World War II*. New York: Online edn. Oxford Academic. 138–177. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195064117.003.0005>.
- Simpson, Matt 1992: Blake’s “Songs of Innocence and Experience”. *Critical Survey*, 4:1. 22–27.
- Tieteen termipankki, 2025. Kirjallisuudentutkimus: ”fallosentrismi”. [verkkosivu]. <<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:fallosentrismi>>. Haettu 25.11.2025.